

L'ANTARÀNTULACEGA

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL / JAUME CABRÉ

Quan la natura imita l'art

Un dels vídeos més vistos l'any passat al YouTube estava fet per uns aficionats al Parc Krüger de Sud-àfrica i era una gravació casual. (Busquin-lo, perquè de debò els dic que és al·lucinant.) Només dura vuit minuts i vint-i-quatre segons, però té una densitat narrativa extraordinària. Ve-te'l aquí.

Un nombrós grup de búfals s'apropa a un llac. Allà els esperen unes quantes lleones, amagades molt a prop de l'aigua. Quan els búfals estan a punt de beure, les lleones fan un salt i els ataquen. Els búfals fugen. Però tres lleones aconseguen capturar un cadell de búfal. Tot i així, un búfal petit és més gran que una lleona gran, i es produeix una lluita a la vora de l'aigua. Increïblement, en aquell instant apareix un cocodril!, i, des de l'interior del llac, captura el bufalet per una natja i el disputa a les lleones, que no renuncien a la presa. Com es comprendrà, la situació del bufalet és desesperada. Però en aquell moment passa un fet insòlit: el ramat de búfals torna! És com si s'haguessin repensat ells mateixos. Han decidit deslliurar-se dels ganàpies del barri, estan molt enfadats i envesteixen les lleones amb les banyes. En veure'ls venir el cocodril ha fugit prudentment, aigües endins, però les lleones odien l'aigua i estan atrapades entre el llac i el ramat. Finalment poden esmunyir-se amb la cua, literalment, entre les cames. La pell dels búfals és molt dura, i veiem el nostre bufalet que torna amb el ramat, gairebé il·lès. Fi de la història.

Per què va tenir tant d'èxit aquest vídeo? M'agradaria avançar una resposta: perquè reproduceix les estructures elementals de la narrativa, i excel·leix en fer-ho: tres actes i un conflicte, i narrats amb una solvència al·lucinògena. Acte primer: presentació dels personatges principals: búfals i lleones. Un primer acte que acaba quan es presenta el conflicte narrat per la història: l'atac de les lleones al petit búfal. Acte segon: la lluita per la vida del bufalet, definitivament convertit en

el protagonista. A la meitat del segon acte hi ha un gir narratiu. Com s'aporta un gir narratiu a un relat? Bàsicament amb dos recursos: amb una modificació essencial dels fets explicats o introduint un nou personatge: el cocodril. El segon acte es resol amb el contraatac dels búfals. Havia començat amb una pregunta: ¿sobreviurà el bufalet a l'atac de les lleones? Sí o no? I acaba amb la resposta: sí, perquè els seus tornen i el rescaten. El tercer acte és, com acostuma a ser, molt breu: el bufalet es reincorpora amb els seus, l'ordre es restableix. Van ser feliços i van menjar anissos. (En aquest cas, deixem els anissos en pastura.)

Va ser Aristòtil qui va descobrir l'estructura narrativa: tres actes i un conflicte. Amb dos actes, o un, un relat no funciona. (Ningú no sap ben bé per què, però és així.) Ara bé, hi ha una altra concepció de la literatura. Una concepció, diguem-ne, *antiargument*. Pels seus seguidors l'argument, l'acció, no interessa. El que importa és que una novel·la faci greus reflexions sobre la condició humana. O una observació minuciosa de

la realitat. O que reflecteixi les coordenades de temps i espai

l'autor. (Encara hi ha crítics que esperen la gran novel·la sobre Barcelona, quan tothom sap que ja la va escriure Sergi Pàmies.) No cal ni dir-ho: els *antiargument* la caguen. Aristòtil no va *inventar* l'estructura narrativa, va *descobrir-la*. Des d'aleshores centenars de generacions d'autors han descobert nous aspectes d'aquesta estructura. S'ha de ser molt imprudent, i molt superb, per carregar-se aquest magnífic llegat. I, de fet, quin és el resultat global dels *antiargument*? Com que no creuen en l'argument, les seves novel·les tendeixen a l'avorriment, un avorriment colossal. En les seves històries no passa mai res. En lloc de conflictes, els seus personatges tenen problemes.

Els *antiargument* no són res més que un producte caduc del segle XIX, quan a França es va confondre el narrador i l'intel·lectual. El que no volen entendre és que escriure i opinar són dues coses diferents. Per això hi ha tants columnistes bons que quan fan novel·les són dolents: perquè construir tres actes i un conflicte és difícil, molt difícil.

I ara la pregunta del milió: a l'edifici cultural i de poder català, qui mana? Els partidaris de l'argument o els *anti*? Resposta: tristament, deplorablement per al país, els *anti*. Unes idees que són a la cultura el que l'anèmia a la salut; una concepció estèril i carrinclona, un fre a la vitalitat literària i artística en general. Aquí mana la ben plantada.

Només cal que mirem la composició d'aquest Consell de les Arts que s'han inventat. La majoria dels que hi són pertanyen als *anti*. ¿Volen que els digui què és tot això del Consell de les Arts? Una merda com un piano. Quatre que es repartiran les cireres, entre ells i els seus amiguets. Més comissions, més departaments, més paperassa, com si generar més burocràcia tingués res a veure amb la creativitat. Com si escriure un llibre bo, o dolent, tingués res a veure amb una subvenció. Només cal saber a qui han nomenat com a president: el factòtum més nostrat de la cultura; un home amb unes idees literàries tan ràncies, però tant, que el pobre va néixer al segle XX i es morirà al XIX. Anem bé, cirerer. Saben què? Jo em quedo amb el bufalet.*

Albert Sánchez Piñol

“¿Volen que els digui què és tot això del Consell de les Arts? Una merda com un piano. Quatre que es repartiran les cireres, entre ells i els seus amiguets. Com si escriure un llibre bo, o dolent, tingués res a veure amb una subvenció”

